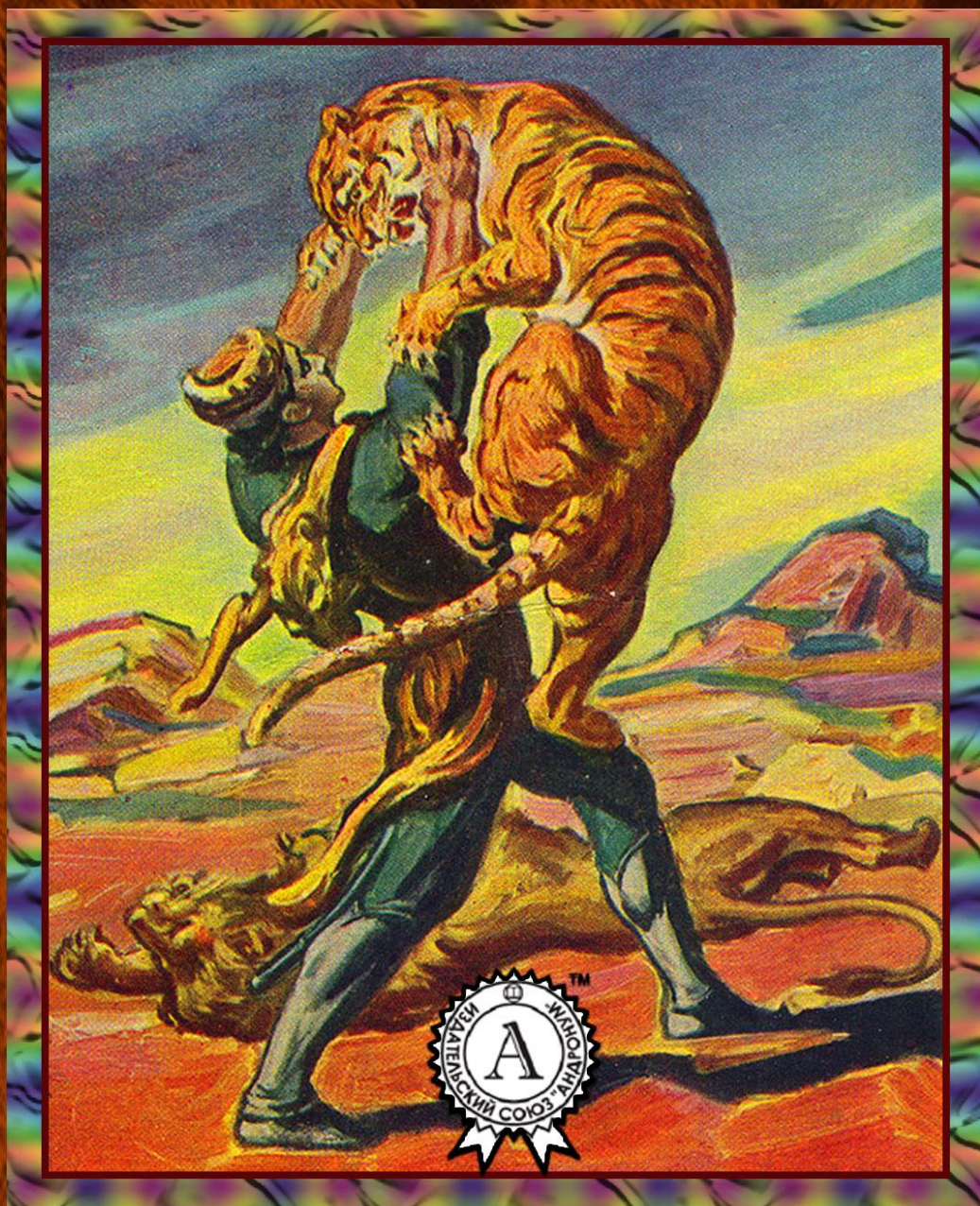

Шота Руставелі

**ВИТЯЗЬ
В ТИГРОВОЙ
ШКУРЕ**

Шота Руставелі

Витязь у тигровій шкурі

ВСТУП

Той, що силою своєю сотворив будову світу,
Вклав у всі живі створіння душу, з духом неба злиту, —
Він нам, людям, дав цю землю, многобарвну, повну цвіту,
Дав царям свою подобу, величаву й гордовиту.
Ти, єдиний боже, твориш в світі образ тіл усіх;
Дай же сил, щоб я у битві з сатаною не знеміг,
Сповни прагненням міджнура¹ до останніх днів моїх,
І, коли прийду до тебе, полегши тяжкий мій гріх!
Лева владного, що гідно носить спис, і меч, і щит,
І Тамар, царицю-сонце, світлий пал її ланит, —
Чи посмію їх вславляти, чи складу пісенний спит?
Як солодкий мед вкушати, так вдивлятись в їхній вид!
Про Тамар² тепер співаймо, лиймо ключ кривавих сліз;
Я колись виборні оди їй на славу вже приніс, —
Гішер плес я взяв чорнилом, а комиш калямом³ стис,
В серце тих, що спів мій чують, пісня влучить, наче спис.
їй на честь солодкі вірші скласти звелено мені,
Славословити волосся, вії славити рясні,
Лали⁴ вуст, зубів кристали, щільно зімкнуті й тісні.
Може й олов'яний молот бити камені міцні!
Прагну я для свого твору вміння, серця й слів добірних.
Дай, мій розуме, для мене сил, цим намірам покірних,
Щоб явити Таріелу поміч в злигоднях незмірних,
Славить трьох героїв сяйних, мов раби ті,- в дружбі вірних.
О, приходьте! Таріела всі оплачмо, як один!
Де зродився той, що був би Таріелу рівний він?
Я, Руствелі, вірш складаю, в груди зранений на скін,
І устенну давню повість я нижу в разок перлин.
Я, Руствелі, збожеволів, побиваючись за тою,
Що підвладне їй вояцтво, військо, ладнане до бою,
Знемагаю і ніколи ран любовних не загою, —
Хай землі дасть на могилу чи цілющого напою!
Цю стару іранську повість, що й в картвельській мові квітне,
Передавану з рук в руки, наче перло те самітне,
Я знайшов і віршем виклав — діло виконав помітне,
І від гордої красуні жду на схвалення привітне.
Хоч і сліплять очі любі, прагну бачити їх знову:

¹ *Міджнур* — грузинська переробка арабського слова «меджнун» — шалений од кохання. Так названий і герой поеми Нізамі «Лейла і Меджнун».

² *Тамар* — славетна грузинська цариця (царювала з 1184 до 1213 року); за її часів старогрузинська культура й держава досягли свого найбільшого розквіту, її сучасником та, як переказує легенда, навіть близьким придворним (скарбником чи бібліотекарем) був Руставелі. Він сам пише в поемі про своє палке кохання до цариці. Легенда твердить, що це кохання спричинилося до того, що Тамар прирекла поета на вигнання.

³ *Калям* — прилад для писання, перо з тростини. *Караван-сарай* — будівля з торговельними приміщеннями. *Католікос* — патріарх, найвищий духовний сан грузинської церкви. *Кімвал* — музичний інструмент, схожий на цимбали. *Коран* — священна книга мусульман. *Кронос* — Сатурн.

⁴ *Лал* — коштовний камінь червоного кольору, те саме, що й рубін.